

ע"פ 798/22 - דוד לוי נגד מדינת ישראל

בית המשפט העליון

ע"פ 798/22

לפני: כבוד השופט ג' כנפי-שטייניץ

המבקש: דוד לוי

נגד

המשיבה: מדינת ישראל

בקשה לעיכוב ביצוע גזר דינו של בית המשפט המחוזי
מרכז בת"פ 42814-10-14 שניתן ביום 23.12.2021
על ידי כבוד השופט ד' מרשק-מרום

תאריך הישיבה: ז' באייר התשפ"ב (8.5.2022)

בשם המבקש: עו"ד ברק כהן
בשם המשיבה: עו"ד מורן פולמן, עו"ד נעם עוזיאל

החלטה

1. לפניי בקשה לעיכוב ביצוע עונש המאסר בפועל שהוטל על המבקש בגזר דינו של בית המשפט המחוזי מרכז (כב' השופט ד' מרשק מרום) מיום 23.12.2021 בת"פ 42814-10-14, וזאת עד להכרעה בערעור שהגיש. כבר בפתח הדברים אציין כי ביום 23.1.2022 החל המבקש בריצוי עונשו.

רקע וההליכים עד כה

2. ביום 29.6.2021 הרשיע בית המשפט המחוזי את המבקש, לאחר שמיעת ראיות, בעבירות הבאות: ריבוי עבירות של גניבה בידי מורשה לפי סעיפים 383(א)(2) ו-393(2) לחוק העונשין, התשל"ז-1977; 11 עבירות של השמטה מתוך דו"ח לפי סעיף 220(1) לפקודת מס הכנסה [נוסח חדש] (להלן: הפקודה) וריבוי עבירות של מרמה

ערמה או תחבולה לפי סעיף 220(5) לפקודה.

3. על-פי הכרעת הדין, המבקש, עורך דין בעיסוקו, ייצג את רשות המיסים, בין השנים 2001 עד 2011, בתיקי הוצאה לפועל, כבא כוח הזוכה וככונס נכסים. בגדרו של האישום הראשון בו הורשע, נקבע שהמבקש שלח ידו בכספים, בהיקף של 15,571,688 ₪, אותם קיבל לידיו כנאמן ממכירה ומימוש נכסי חייבים בהיותו כונס נכסים, אך לא העבירם לתיק ההוצאה לפועל ולרשות המיסים, אלא נטל אותם לכיסו שלא כדין. בגדרו של האישום השני בו הורשע, נקבע כי בין השנים 2011-2012, בעת שהמבקש שימש מנהל עיזבון המנוח ברנרד רפאל שניצר ז"ל, שלח המבקש ידו בכספי מכר דירה בסך 390,000 ₪ לאותם החזיק בנאמנות. בגדרו של האישום השלישי נקבע כי באותה תקופה, עת שימש המבקש מנהל עיזבון המנוח צבי קלינגר ז"ל, שלח ידו בכספי מכירת דירה בסך של 106,083 ₪ לאותם החזיק בנאמנות ונמנע מהעברתם ליורשי המנוח. בגדרו של האישום הרביעי נקבע כי בשנת 2007 שימש המבקש כבא כוחו של בעל נכס לצורך מכירתו ונטל לעצמו שלא כדין כספי ערבות בסך 395,000 ₪. במסגרת האישום החמישי הורשע המבקש בביצוע עבירות מס הכנסה בסך כולל של 8,614,104 ₪.

4. להשלמת התמונה יצוין כי לאורך ניהול ההליך בפני בית המשפט המחוזי עלו טענות שונות הנוגעות למצבו הנפשי של המבקש, ובפרט ביחס לכשירותו לעמוד לדין. ביום 11.12.2017 הונחה על שולחנו של בית המשפט המחוזי חוות דעת שנערכה על-ידי ד"ר אלטמרק, מנהל היחידה לפסיכיאטריה משפטית במרכז הרפואי לבריאות הנפש לב-השרון, וד"ר שייט, פסיכולוגית קלינית, לפיה המבקש אינו כשיר לעמוד לדין. בהמשך לכך, ביום 2.1.2018 עתר בא כוח המשיבה לקבלת חוות דעת משלימה, וביום 11.1.2018 הוגשה חוות דעת משלימה כאמור, אשר קבעה אף היא כי המבקש אינו כשיר לעמוד לדין. המומחים נחקרו על חוות דעתם ולאחר חקירתם ביקשו שניהצדדים לקבוע כי המבקש כשיר לעמוד לדין, זאת בין היתר בעקבות הנחיותיו המפורשות של המבקש לבא כוחו. בהמשך לכך, הפנה בית המשפט המחוזי את עניינו של המבקש לפאנל מומחים, ובסוף חודש יוני 2019 הוגשה חוות דעתם בה נקבע כי המבקש אמנם סובל ממחלת נפש אך הוא כשיר לעמוד לדין. גם בעקבות חוות דעת זאת, ובהתאם להנחיות המבקש, לא נטען על ידי בא כוחו כי המבקש אינו כשיר לעמוד לדין.

5. ביום 23.12.2021 גזר בית המשפט המחוזי על המבקש עונש מאסר של תשע שנות מאסר בפועל וכן עונש מאסר על תנאי, פיצוי לחלק מנפגעי העבירה וקנס. בית המשפט המחוזי הורה כי המבקש יתייצב לריצוי מאסרו ביום 23.1.2022, והמבקש אכן התייצב לריצוי מאסרו במועד שנקבע.

הטענות בערעור

6. ביום 2.2.2022 הגיש המבקש הודעת ערעור פורמלית, ללא נימוקים, הנסבה על הכרעת הדין וגזר הדין גם יחד, וביקש שהוות של 90 ימים להגשת נימוקי הערעור. ביום 1.5.2022 הגיש המבקש נימוקי ערעור חלקיים וביקש להאריך את המועד להגשת נימוקי הערעור ב-90 ימים נוספים. עיקר טענותיו של המבקש בערעור החלקי נסבות על הטענה לפיה הוא לא היה כשיר לעמוד לדין בהליך שהתנהל בעניינו בבית המשפט המחוזי וכי גם כיום אין הוא כשיר לעמוד לדין.

7. ביום 1.5.2022, מספר חודשים לאחר הגשת הודעת הערעור, הוגשה גם הבקשה שלפניי, שבה התבקש כאמור עיכוב ביצועו של עונש המאסר בפועל שהוטל על המבקש. גם בבקשה נטען, בעיקרו של דבר, כי המבקש אינו עמוד 2

כשיר לעמוד לדין וכי אף בעת שהתנהל ההליך בעניינו הוא לא היה כשיר לכך. המבקש טוען כי בית המשפט המחוזי נמנע מהפנייתו לבדיקה פסיכיאטרית בתחילת ההליך, חרף הצורך הברור בבדיקת כשירותו, ועשה כן רק לאחר סיום פרשת התביעה ולאחר שנגבתה עדותו הראשית. עוד נטען שבית המשפט המחוזי קבע כי המבקש כשיר לעמוד לדין רק במסגרת הכרעת הדין, והכל בשעה שהמבקש לא היה מיוצג.

8. המדינה מתנגדת לעיכוב הביצוע, בהצביעה על כך שהמבקש החל בריצוי עונשו לפני כשלושה וחצי חודשים. המדינה מדגישה כי לגישה לא מתקיימים בעניינו של המבקש טעמים מיוחדים המצדיקים הפסקה של ריצוי המאסר. כמו כן טוענת המדינה כי נושא מצבו הנפשי של המבקש נדון בהרחבה בהכרעת הדין תוך שנקבע כי הוא כשיר לעמוד לדין. צוין כי אמנם בתחילה חוות הדעת הפסיכיאטריות בעניינו של המבקש הצביעו על כך שהוא אינו כשיר לעמוד לדין, אולם לאחר חקירתם של המומחים בפני בית המשפט והגשת סיכומים מטעם המדינה בעניין זה השתכנע בית המשפט המחוזי כי ישנו קושי בקביעות חוות הדעת והפנה את עניינו של המבקש לפאנל מומחים. פאנל זה קבע כי אמנם ישנו חשד שהמבקש סובל ממחלת נפש, אך כי זו אינה מונעת ממנו להבין את ההליך המשפטי המתנהל בעניינו וכי הוא כשיר לעמוד לדין. עוד מציינת המדינה כי לאורך ההליך שהתנהל בפני בית המשפט המחוזי טען המבקש כי הוא כשיר לעמוד לדין ואף סירב בתחילה לעבור לבדיקה פסיכיאטרית. לפיכך נטען, כי סיכויי הערעור אינם גבוהים.

דין והכרעה

9. לאחר עיון בבקשה ולאחר ששמעתי את טיעוני באי-כוח הצדדים בהרחבה, לא ראיתי להיעתר לבקשה להפסקת ריצוי מאסרו של המבקש. לצד זאת, ראיתי להורות כי הדיון בערעורו של המבקש יתקיים בהקדם.

10. כידוע, הכלל הנהוג בשיטתנו בכל הנוגע לעיכוב ביצוע עונש מאסר הוא כי נאשם שהורשע ונגזר דינו יחל לרצות את עונשו באופן מיידי. עם זאת, לבית המשפט מסור שיקול דעת להורות על עיכוב ביצוע עונש מאסר מקום בו מתקיימות נסיבות מיוחדות שיש בהן כדי לגבור על האינטרס הציבורי באכיפה מידית של גזר הדין (ראו: ע"פ 37/07 פרג נ' מדינת ישראל, פסקה 15 (11.2.2007); ע"פ 1517/22 בן-הרוש נ' מדינת ישראל (8.3.2022)). לשם כך, על בית המשפט לתת משקל לשיקולים הבאים: חומרת העבירה ונסיבות ביצועה; משך תקופת המאסר שהושתה על המבקש; סיכויי הצלחת הערעור; עברו הפלילי של המבקש; התנהגות המבקש במהלך המשפט; השאלה האם הערעור מופנה כלפי הכרעת הדין או גזר הדין בלבד; וכן נסיבותיו האישיות של המבקש (ראו: ע"פ 111/99 שורץ נ' מדינת ישראל, פ"ד נד(2) 241 (2000)).

11. בענייננו, עומד הערעור על סוגיית כשירותו הדיונית של המבקש לעמוד לדין. בית המשפט המחוזי נדרש לסוגיה זו מספר פעמים לאורך ההליך, הזמין מספר חוות דעת בעניינו של המבקש, ובהכרעת הדין פירט את מסקנותיו בסוגיה זו. בית המשפט המחוזי קבע כי המבקש אמנם סובל ממחלת נפש, אולם הוא כשיר לעמוד לדין "בכל היבט אפשרי" (סעיף 68 להכרעת הדין). זאת קבע על בסיס התרשמותו הישירה מן המבקש וכן על בסיס חוות דעתו של פאנל המומחים אותה ראה לאמץ. בית המשפט המחוזי הוסיף ודחה בהכרעת הדין את חוות דעתם של ד"ר אלטמרק וד"ר שייט, לגביה נקבע כי זו לא יישמה את הקריטריונים המשפטיים החלים בסוגיית הכשרות הדיונית, והעדיף כאמור את חוות דעתם של חברי פאנל המומחים על פניה.

12. אכן, הערעור מעלה טענות ראויות לבירור, ולא ניתן לומר שמדובר בערעור משולל יסוד. זאת בפרט עת

מדובר בנאשם הסובל ממחלת נפש, אשר סירב לאורך ההליך להעמיד לדיון את סוגיית כשירותו לעמוד לדיון, ואף לא היה מיוצג בחלק נכבד של ההליך. יחד עם זאת, בשלב זה סיכויי הערעור אינם ברורים, ובהינתן שהמבקש התייצב לריצוי מאסרו, ואף הגיש את בקשתו לעיכוב הביצוע מספר חודשים לאחר הגשת ערעורו ולאחר שהחל לרצות את עונשו, לא ראיתי להורות על קטיעת מאסרו. בית משפט זה קבע לא אחת כי כאשר מבקש עיכוב הביצוע כבר החל בריצוי עונשו הדבר מהווה שיקול לדחיית הבקשה ותידרש הצדקה מיוחדת לקטיעת המאסר (ראו: ע"פ 2243/98 ארד נ' מדינת ישראל (7.5.1998); ע"פ 6495/08 גבאי נ' מדינת ישראל, פסקה 30 (3.8.2008); ע"פ 10821/08 אבו קרינאת נ' מדינת ישראל, פסקה 23 (1.1.2009); בש"פ 8868/15 נאסר נ' מדינת ישראל, פסקה 15 (14.1.2016)). בענייננו, לא שוכנעתי כי קיימת אותה הצדקה מיוחדת הנדרשת לשם קבלת הבקשה.

13. אשר על כן - הבקשה לעיכוב ביצוע נדחת. לצד זאת אני מורה, כי הערעור ייקבע לדיון בהקדם, בכפוף לאילוצי יומן בית המשפט.

ניתנה היום, ח' באייר התשפ"ב (9.5.2022).

ש ו פ ט ת